

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 2To/10/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5419010156
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marcela Malatková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5419010156.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marcely Malatkej a sudcov JUDr. Evy Kyselovej a Mgr. Miroslava Mazúcha, na verejnom zasadnutí konanom dňa 27. mája 2020, o odvolaní prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín, sp.zn. 2T/30/2019 zo dňa 28.11.2019, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Tr. por. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín, sp. zn. 2T/30/2019 zo dňa 28.11.2019 v časti - vo výroku o treste.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. por. pri nezmenenom výroku o vine a výroku o náhrade škody

obžalovanú F. A., rod. F., nar. XX.X.XXXX v T.,
trvale bytom R. XX, okr. F. K.,

o d s u d z u j e

Podľa § 208 ods. 3 Tr. zák., § 38 ods. 2, 3 Tr. zák., § 36 písm. j), l) Tr. zák., § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam na trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky a 8 (osem) mesiacov.
Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. obžalovanú F. A. na výkon trestu odňatia slobody z a r a d ť u j e do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j), l) Tr. zák. obžalovanej F. A. u k l a d á aj trest zákazu činnosti profesionálneho rodiča a pestúna na dobu 7 (sedem) rokov.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom bola obžalovaná F. A. uznaná vinnou zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák., na tom skutkovom základe, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Za tento zločin jej bol podľa § 208 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j), n) Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák., § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky s tým, že podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák., § 51 ods. 1 Tr. zák. výkon tohto trestu jej bol podmienene odložený a podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. jej bola určená skúšobná doba s probačným dohľadom 5 (päť) rokov. Obžalovanej bolo súčasne podľa § 51 ods. 4 písm. j) Tr. zák. uložené v skúšobnej dobe podrobiť sa psychoterapii. Obžalovanej bol podľa § 61 ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 38 ods. 3 Tr. zák. uložený aj trest zákazu činnosti spočívajúci vo výkone činnosti profesionálneho rodiča a pestúna na 10 (desať) rokov. Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodení W. K., mal. V.K., mal. I.U., mal. J.M., mal. D.M., mal. S.B., mal. M.B. boli s nárokom na náhradu škody odkázaní na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku v časti výroku o treste podal odvolanie prokurátor v neprospech obžalovanej F. A., a to písomným podaním zo dňa 2.12.2019, doručeným Okresnému súdu Dolný Kubín dňa 3.12.2019. Podané odvolanie prokurátor zdôvodnil písomným podaním zo dňa 14.2.2020, doručeným Okresnému súdu Dolný Kubín dňa 17.2.2020, a to nasledovne:

Prokurátor považuje trest, ktorý bol obžalovanej uložený, za trest uložený v rozpore s ustanovením § 34 ods. 1, ods. 4, § 36 písm. n) Tr. zák. a § 38 ods. 3, ods. 4 Tr. zák. Súd prvého stupňa pri ukladaní trestu nesprávne aplikoval uvádzané ustanovenia Trestného zákona s ohľadom na osobu obžalovanej, spôsob spáchania zločinu, jeho následok, zavinenie a pohnútku.

Konkrétne má za to, že došlo k nesprávnemu aplikovaniu ustanovenia § 36 písm. n) Tr. zák. a naopak, absentuje ukladanie trestu podľa § 37 písm. e) Tr. zák. V konečnom dôsledku tak pri ukladaní trestu obžalovanej došlo k nesprávnemu vyhodnoteniu poľahčujúcich a priťažujúcich okolností.

Obžalovaná F. A. po tom, ako ju sudca na hlavnom pojednávaní poučil o jej práve urobiť niektoré z vyhlásení podľa § 257 ods. 1 písm. a), b), c) Tr. por. uviedla, že je vinná zo spáchania skutku, ktorý sa jej kladie za vinu. Súd následne po zistení stanoviska prokurátora a opatrovníka poškodených vyhlásenie obžalovanej prijal a vykonal dokazovanie v zmysle § 257 ods. 8 Tr. por.

Súd následne pri ukladaní trestu obžalovanej nesprávne priznal poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Tr. zák., teda že obžalovaná mala napomáhať pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom. Táto poľahčujúca okolnosť nie je v odôvodnení napadnutého rozsudku ničím podložená, a teda nie je zrejмый dôvod jej použitia. Obžalovaná až na hlavnom pojednávaní priznala vinu za spáchanie skutku, ktorý sa jej kladie za vinu, pričom počas celého prípravného konania sa ku skutku nepriznala a nijakým spôsobom nenapomáhala k objasňovaniu trestnej činnosti. Za existujúceho stavu u obžalovanej neboli splnené zákonné podmienky na priznanie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Tr. zák. Súd sa na druhej strane naopak u obžalovanej nezaoberal priťažujúcimi okolnosťami podľa § 37 Tr. zák. Súd mohol u obžalovanej aplikovať priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. e) Tr. zák., teda že obžalovaná zneužila svoje zamestnanie, povolanie, funkciu alebo postavenie na dosiahnutie neoprávnenej alebo neprimeranej výhody. V takomto prípade by pomer poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností bol vyvážený.

Zároveň poukazuje na to, že súd sa v odôvodnení rozsudku nevysporiadal s návrhom prokurátora predneseným v záverečnej reči, v ktorej navrhol kvalifikovať skutok ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b), h), j) Tr. zák.

Vzhľadom na vyššie uvedené má za to, že napadnutý rozsudok je vo výroku o treste nesprávny, a preto navrhuje, aby krajský súd napadnutý rozsudok vo výroku o treste zrušil a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovanej uložil prísnejší trest odňatia slobody, ktorý zabezpečí nápravu páchatel'a a ochranu spoločnosti.

Dôvody odvolania prokurátor modifikoval na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní prokurátora na Krajskom súde v Žiline dňa 27.5.2020, a to tak, že pri ukladaní trestu obžalovanej súdom prvého stupňa primárne namieta nesprávne použitie § 39 ods. 1 Tr. zák., nakoľko na aplikáciu tohto zákonného ustanovenia neboli splnené zákonné podmienky. Zastáva však názor, že vzhľadom na vyhlásenie viny obžalovanou pred súdom prvého stupňa je možné pri ukladaní trestu obžalovanej postupovať podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. Postupujúc podľa tohto zákonného ustanovenia je spodná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody u obžalovanej 4 roky a 8 mesiacov. Prokurátor aj naďalej zotrval na návrhu zrušiť napadnutý rozsudok vo výroku o treste podľa § 321 ods. 1 písm. d) Tr. zák. a uložení obžalovanej trestu odňatia slobody vo výmere od 5 do 6 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Pokiaľ ide o trest zákazu činnosti, tento navrhuje obžalovanej uložiť totožne s napadnutým rozsudkom súdu prvého stupňa.

Obžalovaná F. A. sa k dôvodom odvolania prokurátora vyjadrila prostredníctvom obhajcu písomným podaním zo dňa 2.3.2020, doručeným Okresnému súdu Dolný Kubín dňa 2.3.2020:

Podané odvolanie považuje v celom rozsahu za nedôvodné. Súd sa v napadnutom rozsudku zákonne a dôsledne vysporiadal so všetkými skutočnosťami, z ktorých vychádzal pri rozhodovaní o uložení trestu. Súd zobral do úvahy ustanovenie § 34 ods. 1, ods. 4, § 36 písm. n) Tr. zák. a § 38 ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a vo veci správne rozhodol. Obžalovaná sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku a považuje ho za zákonné, spravodlivé a správne. Po dôslednom prešetrení prípadu súd využil zákonné možnosti a opodstatnene pristúpil k mimoriadnemu zníženiu trestu.

Z vyššie uvedených dôvodov obžalovaná navrhuje, aby krajský súd odvolanie prokurátora zamietol ako nedôvodné.

Na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní prokurátora na odvolacom súde obžalovaná prostredníctvom obhajcu, ako aj sama doplnila vyjadrenie k odvolaniu prokurátora tak, že poukázala na to, o aké deti sa jednalo. Boli to deti s problémami, vyžadujúce si psychiatrickú, aj psychologickú pomoc. Ako detí pribúdalo, pribúdalo aj problémov medzi nimi, to zhoršovalo ich správanie a situáciu v rodine. Sama obžalovaná bola vychovávaná tak, že pomáhala pri domácich zvieratách a nepovažovala to za negatívum, keď deti primerane zapájala do takých prác. Tu poukazuje na určité zlyhanie sociálnych orgánov, ktoré dopustili, aby taký počet detí bol umiestnený do rodiny obžalovanej, hoci deti potrebovali osobitný prístup a starostlivosť, vzhľadom na ich rôzne postihnutia. Obžalovaná je potrestaná už tým, že sa jej rozpadla rodina, ktorá túto situáciu ohľadne ťažkej výchovy náročne zvládnutelných detí nedokázala náležite uniesť. Po odobratí detí obžalovanej, tieto sa dostali ešte do horšej situácie, v akej sa nachádzali. Obžalovaná sa snažila pre deti robiť všetko, čo mohla. Starostlivosť o deti jej podlomila zdravie, dvakrát ju zobrala záchranka. Začala trpieť depresiami, na ktoré sa doposiaľ lieči. Ešte pred tým, ako sa to celé zbehlo, aj zvažovali, že niektoré deti vrátia. K výraznému zhoršeniu situácie v rodine prispela hlavne W. K., ktorá na ďalšie deti, ktoré zobrali do rodiny, žiarlila a ona sama robila medzi deťmi zle. Celé je jej to ľúto. Naďalej zotrváva na názore, že súd prvého stupňa o treste rozhodol správne a svoje rozhodnutie aj správne argumentačne zdôvodnil.

K odvolaniu prokurátora sa vyjadril aj splnomocnenec poškodených v písomnom podaní zo dňa 27.2.2020, doručeným Okresnému súdu Dolný Kubín dňa 27.2.2020, a to s poukazom na nasledovné:

Z výrokovej časti rozsudku vyplýva, že obžalovaná sa trestnej činnosti dopúšťala dlhodobejšie, aj keď prokurátor v rámci obžaloby tento časový úsek nebol schopný ohraničiť. Táto skutočnosť však nepriamo vyplynula aj zo záverečnej reči samotnej obžalovanej, ako aj z listinných dôkazov, ktoré boli na hlavnom pojednávaní oboznámené.

Súhlasí s názorom prokurátora, že súd obžalovanej trest odňatia slobody s podmieneným odkladom ukladal v rozpore s ustanovením § 34 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., no najmä v rozpore s ustanovením § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák.

Je nesporným, že obžalovaná sa trestnej činnosti dopúšťala obzvlášť trýznivým spôsobom, ktorý nielen narušal dôstojnosť maloletých poškodených, ale ako vyplýva zo záverov znaleckých posudkov, vo väčšine u nich spôsoboval zvýšenie hladiny úzkosti, strachu, obáv a neistoty. V rámci výchovy a fungovania v rodine malo toto prostredie negatívny vplyv na morálku mal. poškodených detí, pričom znalec jednoznačne konštatoval, že u všetkých maloletých poškodených mohlo dôjsť k ohrozeniu psychického, aj fyzického života.

Aplikáciu ustanovenia § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku odôvodnil tak (str. 16 rozsudku), že vzhľadom na vyhlásenie o vine obžalovanej, s prihliadnutím na to, že obžalovaná napomáhala pri objasňovaní trestnej činnosti príslušným orgánom a pred spáchaním skutku viedla riadny život, ako aj na skutočnosť, že príslušné orgány a úrady v danej veci neboli nápomocné a nezabránili včas takémuto konaniu, vychádzajúc zo zásady individualizácie a zákonnosti trestu, prihliadajúc na zásadu pomocnej represie, považuje súd mimoriadne zníženie trestu za zákonné, správne a spravodlivé.

Vyhlásenie o vine obžalovanej, jej napomáhanie pri objasňovaní trestnej činnosti a riadny život obžalovanej pred spáchaním skutku, nenapĺňajú zákonné podmienky ustanovenia § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák., ktoré súd prvého stupňa pri mimoriadnom znížení trestu aplikoval. Vyhlásenie o vine obžalovanou na hlavnom pojednávaní odôvodňuje aplikáciu ustanovenia § 39 ods. 2 písm. d) Tr. zák. (Stanovisko trestnoprávneho kolégia NS SR, sp.zn. Tpj 55/2016 zo dňa 27.6.2017). Napomáhanie pri objasňovaní trestnej činnosti a predchádzajúci riadny život sú vyhodnocované ako poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. j), n) Tr. zák., pričom z výroku o treste napadnutého rozsudku je zrejmé, že súd prvého stupňa pri ukladaní trestu obžalovanej aj takto postupoval. Vzhľadom k tomu, že vyhlásenie o vine (a tým aj napomáhanie pri objasňovaní trestnej činnosti) prišlo zo strany obžalovanej až na hlavnom pojednávaní, pričom počas celého prípravného konania svoju vinu popierala, v danom prípade nemôže byť aplikovaný záver, že tieto okolnosti v súhrne majú taký význam, že ich možno posudzovať ako „výnimočné“ okolnosti v zmysle § 39 ods. 1 Tr. zák.

Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie o mimoriadnom znížení trestu odôvodnil aj tým, že príslušné orgány nezabránili včas konaniu obžalovanej a neboli jej vo veci nápomocné. Toto konštatovanie však nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom podľa názoru opatrovníka poškodených, súd

jednostranne a nekriticky, v prospech obžalovanej, vyhodnotil dôkazy, ktoré výlučne sám inicioval, hoci takáto rozsiahla iniciatíva by sa skôr očakávala od samotnej obhajoby.

Z dôkazov, ktoré súd vykonal a ktoré v odôvodnení rozsudku cituje (návštevy pracovníkov ÚPSVaR a detského domova) vyplýva, že obžalovaná dňa 8.1.2014 hovorila o výchovných problémoch s dvoma zverencami a dňa 21.1.2014 zopakovala túto informáciu v súvislosti s problémami s jedným mal. poškodeným po návrate z hosťiteľských pobytov. Hoci návštevy boli vykonávané v pravidelných intervaloch aj v ďalšom období, ani z jedného listinného záznamu nevyplýva, že by sa obžalovaná sťažovala na výchovné problémy, na nezvládnuteľné situácie, či konflikty v rodine. Naopak, záznamy sú svedectvom, že v rodine mali byť vytvorené vhodné podmienky pre zdravý psychický a fyzický vývoj mal. poškodených. Je nesporné, že obžalovaná sa ani raz nepriznala k tomu, akým spôsobom riešila, podľa nej nevhodné, správanie u mal. poškodených, akým spôsobom ich trestala za bežné previnenia, čím iba znásobovala ťarchu svojej viny a prehľbovala útrapy mal. poškodených. Zo žiadneho vykonaného dôkazu nevyplýva, že by obžalovaná iniciatívne hľadala pomoc, že by sama požiadala o odňatie mal. poškodených alebo informovala úrady o zlej situácii v rodine. Naopak, pri každej návšteve sa prezentovala ako vzorná profesionálna matka.

Opatrovníkovi mal. poškodených teda nie je zrejmé, na základe čoho súd prvého stupňa konštatoval, že príslušné orgány neboli obžalovanej nápomocné a nezabránili včas páchaniu trestnej činnosti. Asi nikto neverí, že ak by obžalovaná počas návštev alebo sama iniciatívne hneď, po prvých problémoch, popísala reálne skutkový stav a požiadala o odňatie mal. poškodených, že by jej žiadosti nebolo vyhovené. Obžalovaná však vedome zakrývala reálne okolnosti, zakrývala svoje agresívne správanie a vedome pokračovala v psychickom, aj fyzickom týraní zverených mal. poškodených. Nebyť správy Súkromného centra špeciálno - pedagogického poradenstva Dolný Kubín z apríla 2016 a podnetu OZ Rozum a cit zo dňa 15.5.2016, obžalovaná by zrejme vo svojej závažnej trestnej činnosti pokračovala naďalej. Bolo tiež zistené, že hoci obžalovanej v roku 2016 OZ Rozum a cit ponúklo spoluprácu, túto obžalovaná odmietla.

Obžalovaná si bola plne vedomá svojej protiprávnej činnosti, bola si plne vedomá, že výchovu mal. poškodených nezvláda a napriek tomu počas návštev zodpovedných pracovníkov o týchto problémoch nehovorila a situáciu vykresľovala pozitívne (o čom svedčia aj všetky listinné dôkazy), čím sa ešte zvyšuje miera jej zavinenia. Až dňa 16.5.2016 sa obžalovaná osobne dostavila na ÚPSVaR Dolný Kubín a uviedla, že s dvoma mal. poškodenými má problémy. Ani teraz však o iných problémoch o iných mal. poškodených nehovorila.

Opatrovník mal. poškodených je toho názoru, že vzhľadom na vykonané dokazovanie neboli v prípade obžalovanej splnené podmienky na aplikáciu § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. pri ukladaní trestu obžalovanej a napadnutým rozsudkom uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky s podmienčným odkladom na skúšobnú dobu s probačným dohľadom 5 (päť) rokov nie je primeraný, najmä s prihliadnutím na vek poškodených, na spôsob spáchania skutku, ako aj na jeho následky, či tiež s prihliadnutím na mieru zavinenia obžalovanej.

Opatrovník mal. poškodených súhlasí s návrhom prokurátora, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o treste a obžalovanej sám uložil prísnejší trest odňatia slobody.

Krajský súd na podklade podaného odvolania, po zistení, že v predmetnej veci niet zákonného dôvodu na postup podľa § 316 Tr. por., preskúmal podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku o treste, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Pri preskúmaní prihliadal i na chyby, ktoré síce odvolaním neboli vytýkané, ale sú takej povahy, že by mohli byť dôvodom na podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Následne zistil, že odvolanie prokurátora bolo podané v zákonom stanovenej lehote, oprávneným subjektom a je dôvodné, a to z dôvodov, ktoré uvádzal prokurátor.

Krajský súd po preskúmaní predloženého spisu primárne zistil, že procesný postup súdu prvého stupňa, ktorý predchádzal napadnutému výroku o treste, bol vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku. S ohľadom k tomu, že obžalovaná F. A. na hlavnom pojednávaní pred súdom prvého stupňa urobila vyhlásenie o priznaní viny podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., odvolací súd preskúmal zákonnosť postupu okresného súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o prijatí vyhlásenia obžalovanej. Zistil, že v tomto smere konal súd prvého stupňa správne a neporušil žiadne procesné ustanovenie. Obžalovaná dala vyhlásením o vine dostatočne najavo, že žiadnym spôsobom nenamieta skutkové a právne závery obžaloby. Priznanie viny bolo teda súdom prvého stupňa prijaté v súlade so zákonom a stalo sa nemenným. Zákonným bol potom ďalší postup súdu prvého stupňa, keď nevykonal

dokazovanie v rozsahu priznanej viny a vykonal len dokazovanie ohľadne uloženia trestu obžalovanej F. A..

V súvislosti s uznaním viny obžalovanej F. A. pre skutok uvedený vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku a právne kvalifikovaný ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. v spojení s § 138 písm. j) Tr. zák., odvolací súd zastáva názor, že nie je na mieste odvolacia námietka prokurátora, že súd sa v odôvodnení rozsudku nevysporiadal s návrhom prokurátora v záverečnej reči právne kvalifikovať skutok ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b), h), j) Tr. zák. V tejto súvislosti krajský súd uvádza, že prokurátor už v rámci podanej obžaloby skutok právne kvalifikoval ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák. S takouto právnou kvalifikáciou skutku prokurátor predniesol obžalobu aj na hlavnom pojednávaní dňa 28.11.2019. Pokiaľ následne obžalovaná učinila vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., jej vyhlásenie sa vzťahovalo na skutok právne kvalifikovaný ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák. a v takejto podobe, aj pokiaľ ide o právnú kvalifikáciu skutku, súd prvého stupňa následne rozhodol o prijatí vyhlásenia obžalovanej podľa § 257 ods. 7 Tr. por. (po predchádzajúcom súhlasnom stanovisku prokurátora), pričom súčasne podľa § 257 ods. 8 Tr. por. súd vyhlásil, že dokazovanie v rozsahu, v akom obžalovaná priznala spáchanie skutku, sa nevykoná. Týmto bola otázka viny obžalovanej, pokiaľ ide o formuláciu skutku a jeho právnú kvalifikáciu, uzatvorená a súd prvého stupňa tu už následne nemal žiaden zákonný rámec na opätovné prehodnocovanie viny obžalovanej, a to aj pokiaľ ide o prípadnú inú právnú kvalifikáciu protiprávneho konania obžalovanej.

Pokiaľ sa odvolací súd oboznámil so záverečnou rečou prokurátora na hlavnom pojednávaní dňa 28.11.2019 (č.l. 1119 spisu), z tejto sa navyše zisťuje, že sám prokurátor v záverečnej reči navrhol obžalovanú F. A. uznať vinnou zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák., ako bola vina obžalovanej súdom prvého stupňa uznaná v napadnutom rozsudku. V záverečnej reči prokurátora na hlavnom pojednávaní odvolací súd nezaznamenal žiaden taký návrh prokurátora na právnú kvalifikáciu skutku podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b), h), j) Tr. zák., ako to prokurátor uvádza v odôvodnení odvolania.

V súvislosti s vyššie uvádzanou námietkou prokurátora ohľadne právnej kvalifikácie skutku krajský súd tiež dáva do pozornosti ustanovenie § 256 ods. 5 Tr. por., v zmysle ktorého súdom prijaté vyhlásenie o vine je nenapadnuteľné odvolaním. Vzhľadom k uvedenému, ako aj zohľadniac skutočnosť, že prokurátor proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie len čo do výroku o treste, je neprípustné, aby odvolací súd v rámci tohto odvolacieho konania riešil otázku viny obžalovanej, pokiaľ ide o právnú kvalifikáciu skutku.

Ďalej reagujúc na odvolacie námietky prokurátora vo vzťahu k výroku o treste, odvolací súd predovšetkým uvádza, že prvostupňový súd v tomto smere vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie.

Súd prvého stupňa pri ukladaní trestu obžalovanej správne u obžalovanej zistil poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Tr. zák. (obžalovaná pred spáchaním skutku viedla riadny život).

Preskúmaním napadnutého výroku o treste a celého obsahu spisového materiálu však odvolací súd zistil, že prvostupňový súd obžalovanej nesprávne priznal ďalšiu poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Tr. zák., t.j. že obžalovaná napomáhala pri objasňovaní trestnej činnosti.

V súvislosti s poľahčujúcou okolnosťou podľa § 36 písm. n) Tr. zák. odvolací súd uvádza, že táto poľahčujúca okolnosť je založená na aktívnej spolupráci páchatel'a pri objasňovaní svojej trestnej činnosti. Vyžaduje si aktívnu účasť páchatel'a pri vyšetrovaní trestnej činnosti, a to najmä vo forme uvádzania dôkazov, ktoré slúžia na objasnenie skutkových okolností daného trestného činu a jej hodnotenie je závislé od toho, do akej miery páchatel' sám svojim prístupom participuje na objasnení trestného činu (v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, ktoré je pod č. 44 publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2017). Za situácie, keď obžalovaná počas prípravného

konania svoju vinu popierala a až na hlavnom pojednávaní učinila vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., u obžalovanej neprichádza do úvahy priznanie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Tr. zák.

Naproti tomu, obžalovanej prináleží poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zák., t.j. že obžalovaná sa k spáchaniu skutku priznala a jeho spáchanie úprimne oľutovala. Obžalovaná v úvode hlavného pojednávania pred súdom prvého stupňa dňa 28.11.2019 učinila vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 Tr. por. a v záverečnej reči spáchanie skutku následne úprimne oľutovala. Spáchanie skutku obžalovaná takto oľutovala aj na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní prokurátora pred odvolacím súdom.

Súd prvého stupňa správne u obžalovanej nezistil žiadnu priťažujúcu okolnosť podľa § 37 Tr. zák. Odvolací súd sa nestotožňuje s existenciou priťažujúcej okolnosti u obžalovanej podľa § 37 písm. e) Tr. zák., t.j. že obžalovaná zneužila svoje zamestnanie, povolanie, funkciu alebo postavenie na dosiahnutie neoprávnenej alebo neprimeranej výhody, ako to uvádza v odvolaní prokurátor. Preskúmaním spisového materiálu krajský súd nezistil žiadne dosiahnutie neoprávnenej alebo neprimeranej výhody obžalovanou v dôsledku protiprávneho konania, ktorého sa voči maloletým deťom dopúšťala. Sám prokurátor v odôvodnení odvolania žiadnym spôsobom bližšie nešpecifikuje, v akých konkrétnych skutočnostiach vidí existenciu takejto priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. e) Tr. zák. u obžalovanej.

V súvislosti so skúmaním poľahčujúcich a priťažujúcich okolností pri ukladaní trestu obžalovanej odvolací súd uzatvára, že u obžalovanej boli zistené dve poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. j), l) Tr. zák. a žiadna priťažujúca okolnosť podľa § 37 Tr. zák. Pri prevahe poľahčujúcich okolností potom u obžalovanej pri ukladaní trestu prichádza do úvahy aplikácia ustanovenia § 38 ods. 3 Tr. zák.

Odvolací súd sa stotožňuje s podstatnou odvolacou námietkou prokurátora, že pri ukladaní trestu obžalovanej neboli splnené zákonné podmienky na ukládanie trestu odňatia slobody podľa § 39 ods. 1 Tr. zák., teda mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody v danom prípade s prihliadnutím na § 39 ods. 3 písm. d) Tr. zák.

V súlade so zásadou individualizácie trestu zákon umožňuje v ý n i m o č n ý c h prípadoch uložiť trest aj pod dolnú hranicu zákonom určenej trestnej sadzby (§ 39 ods. 1 Tr. zák.). Jedná sa o prípady uloženia trestu páchatelom, u ktorých by uloženie trestu v rámci trestnej sadzby nezodpovedalo konkrétnym okolnostiam prípadu alebo pomerom páchatela. Takýmito okolnosťami budú najmä inak poľahčujúce okolnosti, hlavne za predpokladu, že ich rozsah alebo význam prekračujú hranice bežné pre priznanie statusu poľahčujúcich okolností. Pomermi páchatela sa rozumejú okolnosti bezprostredne súvisiace s osobou páchatela, ktoré nesúvisia s trestným činom a existujú v čase rozhodovania o treste. Mimoriadne okolnosti vo svojej podstate vyžadujú, aby súd starostlivo a dôkladne zvažil ich povahu. Musí ísť o také okolnosti, ktoré sa pri posudzovanej trestnej činnosti bežne nevyskytujú alebo len v ojedinelých prípadoch. Súd pri rozhodovaní o mimoriadnom znížení trestu musí zistiť nielen skutočnosti nasvedčujúce mimoriadnym okolnostiam prípadu alebo pomerom páchatela, ale aj odôvodniť, prečo považuje uloženie trestu v rámci trestnej sadzby za neprimerané.

Vyhlásenie obžalovanej o vine, ktorým súd prvého stupňa odôvodňuje mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody, nie je zákonným dôvodom pre ukládanie trestu obžalovanej podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. (vyhlásenie o vine môže byť jedine zákonným podkladom pre ukládanie trestu páchatelovi podľa § 39 ods. 2 písm. d/, ods. 4 Tr. zák. per analogiam, čomu sa odvolací súd bude podrobnejšie venovať nižšie).

Skutočnosť, že obžalovaná pred spáchaním skutku nebola odsúdená pre spáchanie trestného činu a v troch prípadoch menej závažným spôsobom porušila právny poriadok štátu spáchaním priestupkov (v dvoch prípadoch na úseku dopravy a v jednom prípade priestupok proti občianskemu spolunažívaniu), v zmysle ustálenej súdnej praxe neodôvodňuje mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody podľa § 39 ods. 1 Tr. zák., ale môže byť (a v danom prípade aj bolo) vyhodnotené v prospech páchatela trestného činu ako poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. j) Tr. zák.

Súd prvého stupňa pri ukladaní trestu obžalovanej nesprávne aplikoval ustanovenie § 39 ods. 1 Tr. zák. aj s poukazom na nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov v tom smere, že príslušné orgány a úrady v danej veci neboli nápomocné a nezabránili včas takémuto protiprávnemu konaniu obžalovanej. Z početných správ zabezpečených v rámci vyšetrovania do spisu a ktoré boli následne čítané na

hlavnom pojednávaní (a ktoré podrobne uvádza aj súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku) je práve naopak zrejmé, že aj keď v rodine obžalovanej boli ohľadne jej starostlivosti o deti realizované početné kontroly, obžalovaná nikdy zástupcom úradov nepopísala skutočnú a reálnu vážnu situáciu v rodine, vrátane nezvládania takého počtu detí s rôznymi problémami, záťažami a chorobami (vrátane tohto, ako obžalovaná v skutočnosti riešila problémy s deťmi spôsobom zakladajúcim jej trestnoprávnu zodpovednosť v tomto trestnom konaní). Ak by na základe pravdivého opisu situácie v rodine obžalovanou úrady boli poznali skutočnú pravdu o vážnej situácii v rodine obžalovanej, zjavné nezvládanie starostlivosti o takýto počet problémových detí, určite by boli situáciu riešili už skôr a obžalovaná by sa tým vyhla následnej trestnoprávnej zodpovednosti za spáchaný skutok, ktorý je predmetom tohto trestného konania (krajský súd poznamenáva, že keď sa kompetentné úrady dozvedeli o správaní obžalovanej voči maloletým deťom, ktoré je predmetom tohto trestného konania, urýchlene konali a maloleté deti boli odňaté zo starostlivosti obžalovanej).

Trestnoprávnu zodpovednosť obžalovanej za spáchaný skutok neznižuje, a teda neodôvodňuje postup pri ukladaní trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. ani skutočnosť, že obžalovaná mala vo svojej starostlivosti väčší počet detí, a to všetky deti problémových, náročných na starostlivosť, na výchovu a tiež ani to, že v dôsledku náročnej situácie v rodine sama obžalovaná mala zdravotné problémy. Žiadne z detí nebolo obžalovanej zverené bez jej súhlasu, resp. proti jej vôli. Sama obžalovaná súhlasila s tým, aby zabezpečovala starostlivosť takémuto počtu detí. Obžalovaná pritom dobre vedela, že sa jedná o deti problémové, s určitými záťažami, chorobami, náročné na starostlivosť. Aj keď mala v starostlivosti takéto deti a vedela o náročnosti starostlivosti o takéto deti, súhlasila so starostlivosťou o ďalšie takéto deti. Problémy s deťmi nevznikli razom, tieto sa vyvíjali postupne, narastali, teda obžalovaná mala dostatočný časový priestor problémy so zvládaním starostlivosti o takéto problematické deti riešiť adekvátne (aj za pomoci úradov, ktoré s ňou boli v pravidelnom kontakte) a nie sa k deťom správať tak, ako sa uvádza v skutku a ktoré konanie obžalovanej voči maloletým deťom založilo jej trestnoprávnu zodpovednosť za spáchanie zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák. V tejto súvislosti krajský súd poukazuje aj na závery znaleckého posudku vypracovaného na obžalovanú znaleckou organizáciou Forensic.sk., Inštitút forenzných medicínskych expertíz, s.r.o., Bratislava, č. 165/2018 zo dňa 25.6.2018, podľa ktorých u obžalovanej zistená anxiózne depresívna porucha nie je tzv. ťažkou duševnou poruchou v pravom zmysle slova (duševnou chorobou) a obžalovaná vedela rozpoznať nebezpečenstvo svojho konania pre spoločnosť a svoje konanie mohla ovládať z hľadiska forenzne psychiatrického.

Odvolačný súd preskúmaním napadnutého výroku o treste rozsudku súdu prvého stupňa a na vec sa vzťahujúceho spisového materiálu však dospel k záveru, že u obžalovanej je daný dôvod na mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody postupom podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam, ako na to poukázal prokurátor, a to s poukazom na vyhlásenie viny obžalovanou v konaní pred súdom prvého stupňa podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por.

V tejto súvislosti krajský súd poukazuje na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR č. 44 publikované v Zbierke Stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2017: „Analogia je pri aplikácii Trestného zákona neprípustná v zmysle rozširovania podmienok trestnosti činu nad rámec zákona. V iných smeroch je prípustná, ak v prospech páchatel'a odstraňuje medzeru v zákone a zodpovedá zmyslu a významu riešenej otázky vo vzťahu k analogicky použitému ustanoveniu. Ak možno páchatel'ovi trestného činu pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste mimoriadne znížiť trest podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák., teda v situácii vopred dohodnutého trestu, možno (teda nie obligatórne) naposledy označené ustanovenie per analogiam a pri použití argumentu a minori ad maius (od menšieho k väčšiemu) použiť aj v prípade uznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), c) Tr. por. (po prijatí takého vyhlásenia súdom), keďže páchatel' (procesne ako obžalovaný) neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny (dokonca) bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výške uloženého trestu.“

Z odôvodnenia tohto stanoviska vyplýva, že dôvodom použitia analógie je podmienenosť mimoriadneho zníženia trestu oboma procesnými úpravami na rovnakom princípe, ktorý umožňuje obvinenému (obžalovanému) vzdať sa dokazovania na hlavnom pojednávaní. Kým v prípade dohody o vine a treste môže takto obvinený získať mimoriadne znížený trest už na základe samotnej dohody, ktorú v opačnom prípade nemusí uzavrieť (v prípade neschválenia dohody súdom sa obvinený vracia do štandardného režimu dokazovania viny v súdnom konaní), v prípade vyhlásenia o vine a jeho prijatia súdom nastanú

účinky v zmysle § 257 ods. 5 a ods. 8 Tr. por. To znamená neodvolateľnosť vyhlásenia, nevykonanie dokazovania v rozsahu uznanej viny a obmedzenie opravného prostriedku v tomto rozsahu na dovolanie pre závažné porušenie práva na obhajobu, čo bude prichádzať do úvahy len výnimočne (navyše, keďže tu ide o príslušnú časť rozhodnutia súdu prvého stupňa, dovolanie môže podať len minister spravodlivosti). Je potom na mieste, aby súd po prijatí vyhlásenia obžalovaného o vine (rovnako právne rovnocenného vyhlásenia o nepopretí spáchania skutku) mal možnosť (nie povinnosť) pristúpiť na báze analógie k mimoriadnemu zníženiu trestu za rovnakých podmienok, ako pri schvaľovaní dohody o vine a treste. Dokonca, keďže ide o uznanie viny bez garancie alebo predpokladu určitého (pre obžalovaného priaznivého) rozhodnutia o treste, možnosť mimoriadne znížiť trest je tu ešte dôvodnejšia. Ide o procesnú logiku vzdania sa práva na (kompletné) súdne konanie, v rámci ktorej je vhodné a vecne správne umožniť mimoriadne zmiernenie trestu.

Krajský súd si je vedomý, a to aj s prihliadnutím na vyššie uvedené stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, že v prípade vyhlásenia viny obžalovaný automaticky nemá nárok na ukladanie mimoriadne zníženého trestu odňatia slobody analogicky postupom podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. V prípade obžalovanej F. A. sú však pri ukladaní trestu splnené všetky zákonné podmienky na takýto postup. Obžalovaná učinila vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por. na prvom hlavnom pojednávaní. Vyhlásením o vine obžalovanou a jeho následným prijatím súdom, nebolo potrebné vykonávať žiadne dokazovanie ohľadne viny obžalovanej (v prípade dokazovania viny na hlavnom pojednávaní by v danej veci inak bolo nutné na hlavnom pojednávaní vykonať pomerne rozsiahle dokazovanie). Obžalovaná sa k spáchaniu trestnej činnosti priznala, jej spáchanie úprimne oľutovala a to nielen pred súdom prvého stupňa, ale aj pred odvolacím súdom (obžalovanej týmto bola priznaná poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zák.). V prípade obžalovanej sa pritom jedná o osobu, ktorá pred spáchaním skutku viedla riadny život, čo jej aj bolo zohľadnené v podobe poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j) Tr. zák. Obžalovaná nikdy doposiaľ nebola odsúdená pre spáchanie trestného činu. U obžalovanej nebola zistená žiadna priťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zák. Všetky tieto uvádzané skutočnosti sú natoľko významnými, že u obžalovanej odôvodňujú ukladanie mimoriadne zníženého trestu podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam.

Vzhľadom na vyššie krajským súdom konštatované pochybenia súdu prvého stupňa pri ukladaní trestu obžalovanej spočívajúce v nesprávnej aplikácii ustanovení Trestného zákona týkajúcich sa ukladania trestu, krajský súd postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Tr. por. rozsudok súdu prvého stupňa na podklade odvolania prokurátora v neprospech obžalovanej v napadnutom výroku o treste zrušil. Následne za splnenia zákonných podmienok podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám rozhodol o uložení trestu obžalovanej, a to tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, teda na rozdiel od súdu prvého stupňa krajský súd obžalovanej priznal aj ďalšiu poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zák., naopak nepriznal jej poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Tr. zák. a obžalovanej mimoriadne znížený trest odňatia slobody ukladal podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam. V súlade so zásadami ukladania trestu, s kritériami uvedenými v § 34 ods. 1 a 4 Tr. zák., teda prihliadnúc na záujmy spoločnosti a obžalovanej, na skutočnosti týkajúce sa spôsobu spáchania činu, jeho následku, zavinenia, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj na pomery a možnosti nápravy obžalovanej, aplikujúc už uvádzané ustanovenie § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam odvolací súd obžalovanej F. A. uložil trest odňatia slobody vo výmere 4 roky a 8 mesiacov. Postupom podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam odvolací súd u obžalovanej trest odňatia slobody znížil v maximálne prípustnej miere o jednu tretinu pod zákonom určenú dolnú hranicu trestnej sadzby trestu odňatia slobody a pri aplikácii ustanovenia § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam už nebolo možné obžalovanej uložiť trest odňatia slobody v ešte nižšej výmere ako 4 roky a 8 mesiacov. Za splnenia zákonných podmienok podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. súd obžalovanú na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Nakoľko obžalovaná sa trestnej činnosti dopustila v súvislosti s výkonom činnosti profesionálneho rodiča a pestúnskej starostlivosti, aj odvolací súd považoval za dôvodné za splnenia zákonných podmienok podľa § 61 ods. 1 Tr. zák. obžalovanej totožne so súdom prvého stupňa uložiť aj trest zákazu činnosti spočívajúci vo výkone činnosti profesionálneho rodiča a pestúna. V tejto súvislosti odvolací súd tiež poukazuje na závery znaleckého posudku vypracovaného na obžalovanú F. A. znaleckou organizáciou v odbore Zdravotníctvo a farmácia Forensic.sk, Inštitút forenzných medicínskych expertíz s.r.o., č. 165/2018 zo dňa 25.6.2018, v zmysle ktorých znalecká organizácia neodporúča vzhľadom k osobnostnej

štruktúre obžalovanej (konkrétne popísanej v znaleckom posudku) v budúcnosti jej zverovať do opatery deti oficiálnou cestou.

Podľa § 61 ods. 2 Tr. zák. trest zákazu činnosti je možné uložiť na 1 až 10 rokov, pričom súd prvého stupňa obžalovanej trest zákazu činnosti spočívajúci vo výkone činnosti profesionálneho rodiča a pestúna uložil v maximálne možnej výmere 10 rokov. Nakoľko však z dôvodu prevahy poľahčujúcich okolností je pri ukladaní trestu obžalovanej nutné postupovať podľa § 38 ods. 3 Tr. zák., obžalovanej je možné tento trest zákazu činnosti uložiť v maximálne možnej výmere 7 rokov (v zmysle § 38 ods. 3 Tr. zák., ak prevažuje pomer poľahčujúcich okolností, znižuje sa horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu). Nakoľko vzhľadom na osobnostnú štruktúru obžalovanej znalci tejto neodporučili v budúcnosti zverovať jej do opatery deti oficiálnou cestou, odvolací súd obžalovanej trest zákazu činnosti uložil v maximálne prípustnej výmere s použitím § 38 ods. 3 Tr. zák. na 7 rokov (uloženie trestu zákazu činnosti na dobu 10 rokov súdom prvého stupňa je v danom prípade z už vyššie uvedených dôvodov v rozpore so zákonom, konkrétne s ustanovením § 38 ods. 3 Tr. zák.).

Majúc na zreteli účel trestu, keď trest plní predovšetkým funkciu ochrany spoločnosti, individuálnej a generálnej prevencie, aj krajský súd pri zohľadnení všetkých zákonných hľadísk považuje takto obžalovanej uložený trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky a 8 (osem) mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia a trest zákazu činnosti spočívajúci vo výkone činnosti profesionálneho rodiča a pestúna na 7 (sedem) rokov za zákonný a spravodlivý, zodpovedajúci potrebám tak individuálnej, ako aj generálnej prevencie a ktorý je objektívnym vyjadrením spáchanej trestnej činnosti.

Vo vyššie uvedenom ide o podstatné dôvody, na základe ktorých krajský súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.